

ევროპული ქარტია ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ

ევროპის საბჭოს ადგილობრივი და
რეგიონალური ხელმძღვანელობის
კონგრესი

ეგრობული ქარტია
ადგილობრივი
თვითმმართველობის
შესახებ

English Edition:

European Charter of Local Self-Government

ISBN 978-92-871-6943-3

Reproduction of the texts in this publication is authorised provided that the full title of the source, namely the Council of Europe, is cited. If they are intended to be used for commercial purposes or translated into one of the non-official languages of the Council of Europe, please contact publishing@coe.int.

Cover and layout: SPDP, Council of Europe

Council of Europe Publishing

F-67075 Strasbourg Cedex

<http://book.coe.int>

© Council of Europe, June 2012

Reprinted February 2018

Printed at the Council of Europe

ევროპის საბჭოს ადგილობრივი და
რეგიონალური ხელმძღვანელობის
კონგრესი

შესავალი

ევროპის საბჭოს ადგილობრივი და რეგიონალური ხელმძღვანელობის კონგრესი.....	7
ეგროპული ქარტია ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ.....	13
ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ ეგროპული ქარტის დამატებითი ოქმი ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს საქმიანობაში მონაწილეობის უფლების შესახებ	33
ეგროპული ქარტია ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ და განმარტებითი ანგარიში	45

ევროპის საბჭოს ადგილობრივი და რეგიონალური ხელმძღვანელობის კონგრესი

ადგილობრივი და რეგიონული ხელისუფლების ორგანოების კონგრესი უნიკალური ინსტიტუტია ევროპაში, რომლის პასუხისმგებლობაა ადგილობრივი და რეგიონული დემოკრატიის მდგომარეობის შეფასება ევროპის საბჭოს 47 წევრ სახელმწიფოში. მისი უპირველესი მოვალეობაა ადგილობრივი და რეგიონული დემოკრატიის განვითარების გაძლიერება და მონიტორინგი.

ამ კონტექსტში, იგი მონიტორინგს უწევს წევრი სახელმწიფოების მხრიდან ადგილობრივი თვითმმართველობების ევროპული ქარტიის განხორციელებას - ეს არის პირველი სამართლებრივად სავალდებულო ინსტრუმენტი, რომელიც 1985 წელს მიიღეს. ქარტია იქცა ადგილობრივი და რეგიონული ხელისუფლების ორგანოების უფლებათა დაცვის გარდამტებ დოკუმენტად. ამ უფლებათა შორისაა თვითმმართველობის უფლება, ადგილობრივი ორგანოების არჩევის უფლება, საკუთარი ძალაუფლების გამოყენება, ადმინისტრაციული სტრუქტურებისა და ფინანსური რესურსების ქონა და სამართალწარმოების უფლება მთავრობის სხვა შტოების ჩარევის შემთხვევაში.

ადგილობრივი და რეგიონული ხელისუფლების ორგანოები, აწყდებიან რა ისეთ სიტუაციებს, რომლებიც, მათი აზრით, საფრთხეს უქმნის მათი მოქმედების გზას, უფრო და უფრო მეტად მიმართავენ კონგრესს. ამგვარი სიტუაციები სულ სხვადასხვა ბუნებისაა; შესაძლოა, საქმე ეხებოდეს განცხადებებს ქარტიის დებულებების პირდაპირი დარღვევის შესახებ, როგორიცაა ცენტრალური ხელისუფლების მხრიდან ადგილობრივი და რეგიონული ხელისუფლების ორგანოებთან შეუთანხმებლობა მათთან პირდაპირ დაკავშირებულ საკითხებზე (მუხლები 4.6 და 9.6), ან შემთხვევებს, როცა მათი ფინანსური რესურსები არ არის მათ პასუხისმგებლობათა თანაზომიერი (მუხლი 9). ეს ბრალდებები, შესაძლოა, ასევე ეხებოდეს ქარტიის სულისკვეთების არაპირდაპირ დარღვევას. მაგალითად, ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოების წარმომადგენლებმა შეიძლება სთხოვონ კონგრესს, დააკვირდეს წევრი სახელმწიფოს მხრიდან იმ ვალდებულებებთან შესაბამისობას, რაც ამ ქვეყანას დაეკისრა ქარტიის რატიფიკაციის შედეგად. კონგრესი, შესაძლოა, აკვირდებოდეს, როგორ მცირდება მუნიციპალიტეტთა რაოდენობა, ან კომენტარი გააკეთოს კანონმდებლობაზე, რომელიც პარლამენტის თანამშრომლებს უკრძალავს დაიკავოს არჩევითი

თანამდებობა, ან კანონპროექტზე, რომელიც აუქმებს ქალაქის საბჭოებს ქვეყნის დედაქალაქში, ან გამოთქვას მოსაზრება უმცირესობათა ენის ადგილობრივ საქმეებში გამოყენების აკრძალვაზე. საკითხები, რომლებზეც კონგრესს შეიძლება სთხოვონ მოსაზრების გამოთქმა ქარტიის გამოყენების კუთხით, ფართო სპექტრს მოიცავს.

მონიტორინგის გზით, კონგრესი უზრუნველყოფს, რომ ქარტია სწორად გამოიყენებოდეს და ხელს უწყობს ადგილობრივი და რეგიონული თვითმმართველობების სიჯანსაღეს ევროპაში.

როგორ უჩევს მონიტორინგს კონგრესი ადგილობრივი და რეგიონული ხელისუფლების ორგანოებს?

კონგრესი:

- ახორციელებს რეგულარულ მონიტორინგის ვიზიტებს 47 წევრ სახელმწიფოში;
- ამოწმებს ქარტიის კონკრეტულ ასპექტებს;
- აკვირდება ადგილობრივ და რეგიონულ არჩევნებს.

მონიტორინგის მიზნით განხორციელებული ვიზიტების შემდეგ კონგრესი გამოსცემს ანგარიშებს, რომლებსაც იღებს მონიტორინგის კომიტეტი. ეს კომიტეტი აგრეთვე ამტკიცებს რეკომენდაციებს, რომლითაც კონგრესი მიღების შემდეგ მიმართავს წევრ სახელმწიფოებს.

1995 წლის შემდეგ თითქმის 103 მონიტორინგის ანგარიში მიიღო კონგრესმა, ხოლო წევრმა სახელმწიფოებმა ბევრი საკანონმდებლო რეფორმა განახორციელეს. მათ აგრეთვე წინ აქვთ ქარტიის იმ დებულებების რატიფიკაცია, რომლებსაც ჯერადმიერთებიანხელშეკრულების ხელისმოწერისას. მათ ასევე შეუძლიათ აუცილებელი ნაბიჯების გადადგმა ქარტიის დამატებითი ოქმის ხელმოწერისა და/ან რატიფიცირებისაკენ, რომელიც შეეხება ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოების საქმეებში მონაწილეობის უფლებას.

დახვეწილი პროცედურები გაუმჯობესებული მონიტორინგისათვის

2010 წელს, როგორც რეფორმების შემადგენელი ნაწილი, კონგრესმა მიიღო წესები მონიტორინგის პროცედურების ორგანიზების შესახებ (რეზოლუცია 307(2010), შესწორებული 2013 წელს (რეზოლუცია 307(2010) REV2).

მონიტორინგის ხარისხის გასაუმჯობესებლად კონგრესმა გადაწყვიტა:

- უფრო რეგულარულად და სისტემატურად განახორციელოს იმქვეყნების მონიტორინგი, რომლებმაც რატიფიცირება გაუკეთეს ქარტიას (დაახლოებით, ყოველ ხუთ წელიწადში ერთხელ) და შემოიღოს მომხსენებელთა დანიშვნის მკაცრი და თანმიმდევრული მეთოდი, რათა უზრუნველყოს მონიტორინგზე პასუხისმგებელი დელეგაციის სრული მიუკერძოებლობა;
- განავრცოს ეს პროცესი მონიტორინგის შემდგომი მოქმედებებით, რაც ეროვნული ხელისუფლების ორგანოებთან პოლიტიკურ დიალოგს დაეფუძნება. დიალოგის მიზანი იქნება დელეგაციის მიერ გამოვლენილი პრობლემებისთვის გადაჭრის ყველაზე შესაფერისი გზების გამოძებნა, შესაბამის ქვეყანასთან ერთად, ასევე რეკომენდაციათა სწრაფი და ქმედითი განხორციელება, რომლებსაც კონგრესი მთავრობას „გზამკვლევის“ სახით წარუდგენს.

ამ გზით კონგრესს თავისი წვლილი შეაქვს ევროპის საბჭოს ფუნდამენტური მიზნების მიღწევაში ადგილობრივ და რეგიონულ დონეზე,

რაც არის დემოკრატიის გაძლიერება
ადგილობრივი თვითმმართველობების
ევროპული ქარტიისა და მისი დამატებითი
ოქმის (ადგილობრივი ხელისუფლების
ორგანოების საქმეებში მონაწილეობის უფლების
შესახებ) შუქზე.

ევროპული ქარტია ადგილობრივი
თვითმმართველობის შესახებ

სტრახებურგი, 15.X.1985

პრეამბულა

ქვემოთ ხელმომწერი ევროპის საბჭოს წევრი
სახელმწიფოები,

ითვალისწინებენ რა, რომ ევროპის საბჭოს მიზანს
წარმოადგენს მის წევრებს შორის უფრო დიდი
ერთანობის მიღწევა იმ იდეალებისა და პრინციპების
დაცვის მიზნით, რომლებიც წარმოადგენენ მათ საერთო
მემკვიდრეობას;

ითვალისწინებენ რა, რომ ამ მიზნის მიღწევის ერთ-
ერთ მეთოდს წარმოადგენს მმართველობის სფეროში
სელშეკრულებების დადება;

ითვალისწინებენ რა, რომ ხელისუფლების ადგილობრივი
ორგანოები წარმოადგენენ ნებისმიერი დემოკრატიული
რეჟიმის ერთ-ერთ ძირითად საფუძველს;

ითვალისწინებენ რა, რომ მოქალაქეთა უფლება
მონაწილეობა მიიღონ სახელმწიფო საქმეების

წარმართვაში წარმოადგენს ერთ-ერთ დემოკრატიულ
პრინციპს, რომელიც საერთოა ევროპის საბჭოს ყველა
წევრი სახელმწიფოსათვის;

ითვალისწინებენ რა, რომ სწორედ ადგილობრივ
დონეზე შეიძლება ყველაზე ეფექტურად ამ უფლების
პირდაპირი რეალიზაცია;

დარწმუნდნენ რა იმაში, რომ ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების არსებობას, რომლებსაც

გააჩნიათ რეალური პასუხისმგებლობა, შეუძლია უზრუნველყოს ეფექტური და ამასთან, მოქალაქესთან დაახლოებული მმართველობა;

აცნობიერებენ რარომ ადგილობრივი თვითმმართველობის დაცვა და გაძლიერება სხვადასხვა ევროპულ ქვეყნებში წარმოადგენს მნიშვნელოვან წვლილს დემოკრატიისა და ხელისუფლების დეცენტრალიზაციის პრინციპებზე დაფუძნებული ევროპის მშენებლობისათვის;

ამტკიცებენ რა, რომ ეს გულისხმობს ხელისუფლების ისეთი ადგილობრივი ორგანოების არსებობას,

რომლებიც უფლებამოსილი არიან გადაყვეტილების მიღების უფლების მქონე, დემოკრატიული გზით შექმნილი ორგანოების მიერ, და რომლებსაც გააჩნიათ ფართო ავტონომია მათი კომპეტენციის, ამ კომპეტენციის განხორციელებისა და ამისათვის აუცილებელი სახსრების მხრივ,

შეთანხმდნენ შემდეგზე:

მუხლი 1

მხრეები იღებენ ვალდებულებას, მიიჩნიონ თავი ვალდებულად ქვემოთ მოცემული მუხლებით ამ ქარტის მე-12 მუხლით დადგენილი წესითა და ზომით.

ნაწილი I

მუხლი 2 – ადგილობრივი თვითმმართველობის კონსტიტუციური და სამართლებრივი საფუძველი

ადგილობრივი თვითმმართველობის პრინციპი აღიარებული იქნება შიდა კანონმდებლობით და შესაძლებლობის შემთხვევაში, კონსტიტუციით.

მუხლი 3 – ადგილობრივი თვითმმართველობის გონიერება

1. ადგილობრივი თვითმმართველობა ნიშნავს ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების უფლებასა

და შესაძლებლობას, კანონის ფარგლებში მოაწესრიგონ და მართონ საზოგადოებრივი საქმეების მნიშვნელოვანი წილი მათი პასუხისმგებლობითა და ადგილობრივი მოსახლეობის ინტერესების შესაბამისად.

2. ამ უფლების განხორციელება ხდება საბჭოების ან ასამბლეების მიერ, რომლებიც შედგებიან პირდაპირი, თანაბარი და საყოველთაო ხმის მიცემის საფუძველზე ფარული კენჭისყრით არჩეული წევრებისაგან და რომლებთანაც შეიძლება არსებობდნენ მათ წინაშე პასუხისმგებელი აღმასრულებელი ორგანოები. ეს დებულება არანაირ ზეგავლენას არ მოახდენს მოქალაქეთა

მონაწილეობაზე ასამბლეებში, რეფერენდუმებში და ნებისმიერი სახის პირდაპირ მონაწილეობაზე იქ,

სადაც ეს კანონით ნებადართულია.

მუხლი 4 – ადგილობრივი თვითმმართველობის კომპეტენციის სფერო

1. ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების ძირითადი უფლებამოსილებანი და პასუხისმგებლობა განისაზღვრება კონსტიტუციით ან კანონით. ამასთან, ეს დებულება ხელს არ შეუშლის კანონის შესაბამისად ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოებისათვის დამატებითი უფლებამოსილებებისა და მოვალეობების მინიჭებას სპეციალური მიზნებით.

2. ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოებს, კანონის ფარგლებში აქვთ სრული თავისუფლება განახორციელონ თავიანთი ინიციატივა ნებისმიერი საკითხის მიმართ, რომელიც არ გამოირიცხება მათი კომპეტენციიდან ან რომელიც მინიჭებული არა აქვს ხელისუფლების რომელიმე სხვა ორგანოს.

3. როგორც წესისახელმწიფო უფლებამოვალეობების განხორციელება ხდება ხელისუფლების იმ ორგანოს მიერ, რომელიც ყველაზე ახლოს არის მოქალაქეებთან. მოვალეობების გადანაწილება სხვა ორგანოსათვის უნდა მოხდეს შესაბამისი ამოცანების მოცულობისა და ბუნების, ასევე ეკონომიკისა და ეფექტურობის მოთხოვნების გათვალისწინებით.

4. ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოებისათვის მინიჭებული უფლებამოსილება, როგორც წესი, იქნება სრული და ექსკლუზიური. იგი არ შეიძლება იქნას შეზუდეული სხვა ცენტრალური ან რეგიონალური ორგანოს მიერ, კანონით განსაზღვრული შემთხვევების გარდა.

5. ცენტრალური ან რეგიონალური ორგანოების მიერ უფლებამოსილებათა დელეგირების შემთხვევაში, ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოებს ენიჭებათ, რამდენადაც ეს შესაძლებელია, თავისუფლება მოახდინონ დელეგირებული უფლებამოსილებების განხორციელება ადგილობრივ პირობებთან მისადაგებით.

6. რამდენადაც ეს შესაძლებელია, ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოებს უნდა გაეწიოთ კონსულტაციები სათანადო დროს და შესაბამისი გზებით ყველა იმ საკითხის დაგეგმვასა და მათზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესში, რომელიც მათ პირდაპირ ეხებათ.

მუხლი 5 – ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოს ადმინისტრაციული საზღვრების დაცვა

ცვლილებები ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოს ადმინისტრაციულ საზღვრებში არ იქნება შეტანილი შესაბამის ადგილობრივ ორგანოსთან წინასწარი კონსულტაციის გარეშე, შესაძლებლობის შემთხვევაში,

რეფერენდუმის ჩატარების საშუალებით იქ, სადაც კანონით ეს ნებადართულია.

მუხლი 6 – შესაბამისი ადმინისტრაციული სტრუქტურები და ხელისუფლების ადგილობრივ თრგანოთა ამოცანების წყარო

1. უფრო ზოგადი საკანონდებლო დებულებებისათვის ზიანის მიყენების გარეშე, ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოები უფლებამოსილნი არიან განსაზღვრონ თავიანთი შიდა ადმინისტრაციული სტრუქტურები იმ მიზნით, რომ მოხდეს მათი მისადაგება ადგილობრივ საჭიროებებთან და უზრუნველყოფილი იქნას ეფექტური მართვა.

2. თვითმმართველობის ადგილობრივი ორგანოების მოხელეთა სამსახურის პირობები უნდა იძლეოდნენ იმის საშუალებას, რომ მოხდეს მაღალკვალიფიციური პერსონალის დაქირავება დამსახურებისა და კომპეტენტურობის საფუძველზე; ამ მხრივ უზრუნველყოფილი იქნება პროფესიული მომზადების

ადეკვატური საშუალებები, ანაზღაურება და სამსახურეობრივი დაწინაურების საშუალებები.

მუხლი 7 – პირობები, რომელთა მიხედვითაც ხდება უფლებამოსილებათა განხორციელება ადგილობრივ დონეზე

1. ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოებში არჩეული წარმომადგენლების სამსახურის პირობებით

უზრუნველყოფილი იქნება მათი ფუნქციების თავისუფალი განხორციელება.

2. ამ პირობებით უზრუნველყოფილი იქნება სამსახურეობრივი მოვალეობების განხორციელების დროს გაწული ხარჯების შესაბამისი ფინანსური კომპენსაცია, ისევე როგორც, სათანადო შემთხვევებში, კომპენსაცია სახსრების დაკარგვის შემთხვევაში ან შესრულებული სამუშაოს ანაზღაურება და შესაბამისი სოციალური დაცვა.

3. ნებისმიერი ფუნქცია ან საქმიანობა, რომელიც განიხილება, როგორც შეუთავსებელი ადგილობრივ არჩევით თანამდებობასთან, განისაზღვრება კანონით ან ძირითადი სამართლებრივი პრინციპებით.

მუხლი 8 – ადმინისტრაციული ზედამხედველობა ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოთა საქმიანობაზე

1. ნებისმიერი ადმინისტრაციული ზედამხდველობა ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოებზე შეიძლება განხოციელდეს კონსტიტუციით ან კანონით განსაზღვრული პროცედურების შესაბამისად და მათ მიერ განსაზღვრულ შემთხვევებში.

2. ნებისმიერი ადმინისტრაციული ზედმხედველობა ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების საქმიანობაზე, როგორც წესი, მიზნად უნდა ისახავდეს კანონსა და კონსტიტუციურ პრინციპებთან შესაბამისობის მიღწევას. ამასთან, ადმინისტრაციული

ზედამხედველობა შეიძლება განხორციელდეს
მაღალი დონის ხელისუფლების ორგანოების მიერ
იმ ამოცანების შესრულებასთან დაკავშირებით,
რომლებიც მათ დელეგირებული აქვთ ხელისუფლების
ადგილობრივი ორგანოებისათვის.

3. ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოებზე
ადმინისტრაციული ზედამხედველობა განხორციელდება
ისეთი გზით, რომ მაკონტროლებელი ხელისუფლების
ორგანოს ჩარევა პროპორციაში იყოს იმ ინტერესების
მნიშვნელობასთან, რომელთა დაცვაც არის განხრაზული.

მუხლი 9 – ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების ფინანსური სახსრები

1. ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოებს უფლება
აქვთ ეროვნული ეკონომიკური პოლიტიკის ფარგლებში
გააჩნდეთ საკუთარი ფინანსური სახსრები, რომელთა
განკარგვაც მათ შეეძლებათ მათი უფლებამოსილების
ფარგლებში.

2. ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების
ფინანსური წყაროები თანაზომიერნი უნდა იყვნენ
კონსტიტუციითა და კანონით დადგენილ მათ
უფლებამოვალეობებთან.

3. ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების
ფინანსური წყაროების თუნდაც ნაწილი უნდა
შემოდიოდეს ადგილობრივი გადასახადებისა და
მოსაკრებლებისაგან, რომელთა ოდენობის დადგენაც

შეუძლიათ ელისუფლების ადგილობრივ ორგანოებს კანონის ფარგლებში.

4. ფინანსური სისტემები, რომლებსაც ეფუძნებიან ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოთა სახსრები, უნდა იყოს საკმარისად მრავალფეროვანი და მოქნილი, რათა ამ ორგანოებს საშუალება ჰქონდეთ, იმდენად, რამდენადაც ეს პრაქტიკულად შესაძლებელი იქნება, გაითვალისწინონ მათი ამოცანების შესრულებისას გაწეული რეალური ხარჯების ბალანსი.

5. ფინასურად სუსტ ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოთა დაცვა მოითხოვს ფინანსური გათანასწორების პროცედურების ან სხვა შესაბამისი ზომების გატარებას, რომელთა დანიშნულებაა გამოასწორონ ფინანსების პოლიციური წყაროებისა და ფინანსური ალდებულებების არაადეკვატური განაწილების შედეგები. ამგვარი პროცედურები ან ზომები არ შეზღუდავს ხელისუფლების ადგლობრივი ოგანოების თავისუფლებას მათი კომპეტენციის ფარგლებში.

6. ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოებთან სათანადო წესით უნდა გაიმართოს კონსულტაციები იმ გზების შესახებ, რომლებითაც უნდა მოხდეს მათოვის გათვალისწინებული სახსრების გადანაწილება.

7. იმდენად, რამდენადაც ეს შესაძლებელია, ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების სუბსიდიები

არ იქნება გამოყენებული სპეციალური პროექტების დასაფინანსებლად. სუბსიდირება არ ზღუდავს

ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების ავისუფლებას გაატარონ დამოუკიდებელი პოლიტიკა თავიანთი იურისდიქციის ფარგლებში.

8. კაპიტალური ინვესტიციების მიღების მიზნით, ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოებისთავის კანონის ფარგლებში ხელმისაწვდომი იქნება კაპიტალის როვნული ბაზარი.

მუხლი 10 – ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების უფლება გაერთიანებაზე

1. ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოებს, მათი უფლებამოსილებების განხორციელებისას, უფლება აქვთ ითანამშრომლონ და კანონის ფარგლებში შექმნან გაერთიანება ხელისუფლების სხვა ადგილობრივ ორგანოებთან, რათა შეასრულონ საერთო ინტერესებში შემავალი ამოცანები.

2. ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოთა უფლება ეკუთვნოდნენ გაერთიანებას მათი საერთო ინტერესების დაცვისა და მხარდაჭერის მიზნით და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოთა საერთაშორისო გაერთიანებას, აღიარებული იქნება თითოეულ სახელმწიფოში.

3. ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოებს უფლება აქვთ კონონით დადგენილი პირობების დაცვით,

ითანამშრომნლონ სხვა სახელმწიფოების ანალოგიურ ორგანოებთან.

მუხლი 11 – ადგილობრივი თვითმმართველობის სამართლებრივი დაცვა

ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოებს უფლება აქვთ მიიღონ სამართლებრივი ზომები მათი უფლებამოსილებების თავისუფალი განხორციელების და ადგილობრივი თვითმმართველობის ისეთი პრინციპების პატივისცემის უზრუნველსაყოფად, რომლებიც დაცულნი არიან კონსტიტუციით ან შიდა კანონმდებლობით.

ნაწილი II - სხვადასხვა დებულებები

მუხლი 12 – გალდებულებები

1. თითოეული მხარე ვალდებულებას იღებს აღიაროს, რომ იგი ვალდებულია ქარტიის 1-ლი თავის სულ მცირე 20 პუნქტით, რომელთაგანაც არანაკლებ ათი არჩეულ უნდა იქნას ქვემო პუნქტებიდან:

- მუხლი 2,
- მე-3 მუხლის 1-ლი და მე-2 პუნქტები,
- მე-4 მუხლის 1-ლი, მე-2 და მე-4 პუნქტები,
- მე-5 მუხლი,
- მე-7 მუხლის 1-ლი პუნქტი,
- მე-8 მუხლის მე-2 პუნქტი,
- მე-9 მუხლის 1-ლი, მე-2 და მე-3 პუნქტები,

- მე-10 მუხლის 1-ლი პუნქტი,
 - მე-11 მუხლი.
2. თითოეული ხელშემკვრელი სახელმწიფო, მისი სარატიფიკაციო, მიღების ან დამტკიცების სიგელის შესანახად ჩაბარების დროს ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანს აცნობებს იმ პუნქტებს, რომელთა შერჩევაც მოხდება ამ მუხლის 1-ლი პუნქტის შესაბამისად.

3.ნებისმიერ მხარეს, მოგვიანებით ნებისმიერ დროს, შეუძლია შეატყობინოს გენერალურ მდივანს, რომ იგი თავს მიიჩნევს ვალდებულად ამ ქარტიის ნებისმიერი პუნქტით, რომელიც მანამდე არ იქნა მიღებული ამ მუხლის 1-ლი პუნქტის დებულებების შესაბამისად. შემდგომში აღებული ამგვარი ვალდებულებები განიხილება, როგორც მხარის მიერ რატიფიკაციის, მიღების ან მოწონების შემადგენელი ნაწილი და ძალაში შედის იმ თვის პირველ დღეს, რომელიც მოსდევს სამთვარი ვადის ამოწურვას გენერალური მდივნის მიერ შეტყობინების მიღების თარიღიდან.

მუხლი 13 – ხელისუფლების ორგანოები, რომელთა მიმართაც გამოიყენება ქარტია

წინამდებარე ქარტიაში განსაზღვრული თმმართველობის პრინციპები გამოიყენება თითოეული მხარის ერიტორიაზე არსებული ყველა კატეგორიის თვითმმართველობის ორგანოების მიმართ. ამასთან, თითოეულ მხარეს მისი სარატიფიკაციო, მიღების

ან დამტკიცების სიგელის შესანახად ჩაბარების დროს შეუძლია განსაზღვროს ადგილობრივი ან რეგიონალური ორგანოების ატეგორიები, რომლებითაც იგი აპირებს შეზღუდოს ქარტიის გამოყენების სფერო ან რომლებსაც იგი გამორიცხავს მისი გამოყენების სფეროდან. მას ასევე შეუძლია ჩართოს ხელისუფლების სხვა ადგილობრივ ან რეგიონალურ ორგანოთა კატეგორიები ქარტიის გამოყენების სფეროში ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნისთვის შესაბამისი შეტყობინების გაგზავნის გზით.

მუხლი 14 – ინფორმაციის მიწოდება

თითოეული მხარე ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანს გაუგზავნის ნებისმიერ სათანადო ინფორმაციას საკანონმდებლო დებულებების ამოქმედებისა და ამ ქარტიის პირობების შესრულების მიზნით მის მიერ მიღებული სხვა ზომების შესახებ.

ნაწილი III

მუხლი 15 – ხელმოწერა, რატიონიკაცია და ძალაში შესვლა

1. ეს ქარტია ღიაა ხელმოსააწერად ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოებისათვის. იგი ქვემდებარება რატიონიკაციას, მიღებას ან დამტკიცებას. სარატიონიკაციო, მიღების ან დამტკიცების სიგელები შესანახად ბარდება ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანს.

2. ეს ქარტია ძალაში შედის იმ თვის პირველ დღეს, რომელიც მოსდევს სამთვიანი ვადის ამოწურვას თარიღიდან, როდესაც ევროპის საბჭოს ოთხი წევრი სახელმწიფო წინა პუნქტის დებულებების შესაბამისად განაცხადებს თავის თანხმობას იყოს ვალდებული ქარტით.

3. ნებისმიერი სხვა წევრი სახელმწიფოს მიმართ, რომელიც შემდგომში განაცხადებს თავის თანხმობას იყოს ვალდებული ქარტით, იგი ძალაში შედის იმ თვის პირველ დღეს, რომელიც მოსდევს სამთვიანი ვადის ამოწურვას სარატიფიკაციო, მიღების ან დამტკიცების სიგელის შესანახად ჩაბარების თარიღიდან.

მუხლი 16 – ტერიტორიული დათქმა

1. ნებისმიერ სახელმწიფოს, ხელმოწერის ან მისი სარატიფიკაციო, მიღების ან დამტკიცების სიგელის შესანახად ჩაბარების დროს, შეუძლია განსაზღვროს ის ტერიტორია ან ტერიტორიები, რომელთა მიმართაც მოხდება ამ ქარტის გამოყენება.

2. ნებისმიერ სახელმწიფოს მოგვიანებით ნებისმიერ დროს, ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის სახელზე გაკეთებული დეკლარაციის საშუალებით შეუძლია გაავრცელოს ამ ქარტის გამოყენება დეკლარაციაში მითითებულ ნებისმიერ სხვა ტერიტორიაზე. ამგვარი ტერიტორიის მიმართ, ქარტია ძალაში შედის იმ თვის პირველ დღეს, რომელიც მოსდევს სამთვიანი ვადის

ამოწურვას გენერალური მდივნის მიერ დეკლარაციის მიღების თარიღიდან.

3. წინა ორი პუნქტის შესაბამისად გაკეთებული ნებისმიერი დეკლარაცია, მასში მითითებული

ნებისმიერი ტერიტორიის მიმართ შეიძლება უკან იქნას გამოთხოვილი გენერალური მდივნისათვის შეტყობინების გაგზავნის საშუალებით. უკან გამოთხოვა ძალაში შედის იმ თვის პირველ დღეს, რომელიც მოსდევს ექვსთვიანი ვადის ამოწურვას გენერალური მდივნის მიერ შეტყობინების მიღების თარიღიდან.

მუხლი 17 – დენონსაცია

1. ნებისმიერ მხარეს შეუძლია მოახდინოს ამ ქარტიის დენონსაცია ხუთწლიანი ვადის ამოწურვის შემდეგ ქარტიის ძალაში შესვლის თარიღიდან. ექვსი თვით ადრე გენერალურ მდივანს ეგზავნება შეტყობინება დენონსაციის შესახებ. ამგვარი დენონსაცია არ მოახდენს ზეგავლენას ქარტიის მოქმედებაზე სხვა მხარეთა მიმართ, იმ ირობით, რომ მათი რიცხვი არ უნდა იყოს ოთხზე ნაკლები.

2. ნებისმიერ მხარეს, წინა პუნქტის დებულებების შესაბამისად შეუძლია დენონსაცია გაუკეთოს მის მიერ მიღებულ ქარტიის 1-ლი ნაწილის ნებისმიერ პუნქტს, იმ პირობით, რომ მხარე ვალდებული იქნება მე-12 მუხლში განსზღვრული პუნქტების რაოდენობითა და სახით. ნებისმიერი მხარე, რომელიც რომელიმე

პუნქტის დენონსაციის შემდეგ, ვერ აკმაყოფილებს მე-12 მუხლის 1-ლი პუნქტის მოთხოვნებს, განხილება, როგორც მხარე, რომელმაც მოახდინა ქარტიის დენონსაცია.

მუხლი 18 – შეტყობინებები

ევროპის საბჭოს გენერალური მდივანი აცნობებს ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოებს:

- ა) ხელმოწერის შესახებ;
- ბ) ნებისმიერი სარატიფიკაციო, მიღების ან დამტკიცების სიგელის შესანახად ჩაბარების შესახებ;
- გ) ამ ქარტიის მე-15 მუხლის შესაბამისად ძალაში შესვლის შესახებ;
- დ) მე-12 მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტების შესაბამისად მიღებული ნებისმიერი შეტყობინების შესახებ;
- ე) მე-13 მუხლის შესაბამისად მიღებული ნებისმიერი შეტყობინების შესახებ;
- ვ) ნებისმიერი სხვა აქტის, შეტყობინების ან კომუნიკაციის შესახებ, რომელიც ეხება ამ ქარტიას. ამის დასტურად, ქვემოთ ხელმომწერებმა, რომლებიც სათანადოდ იყვნენ რწმუნებულნი, ხელი მოაწერეს წინამდებარე ქარტიას.

შესრულებულია სტრასბურგში, 1985 წლის ოქტომბრის
მე-15 დღეს ინგლისურ და ფრანგულ ენებზე; ორივე
ტექსტი არის თანაბრად აუთენტური, შედგენილი თითო
ეგზემპლარად, რომელიც ინახება ევროპის საბჭოს
არქივებში. ევროპის საბჭოს გენერალური მდივანი
გადასცემს დამოწმებულ ასლებს ევროპის საბჭოს
თითოეულ წევრ სახელმწიფოს.

ადგილობრივი თვითმმართველობის
შესახებ ევროპული ქარტის
დამატებითი ოქმი ადგილობრივი
თვითმმართველობის ორგანოს
საქმიანობაში მონაწილეობის უფლების
შესახებ

უტრეხტი, 16.XI.2009

პრეამბულა

ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ ევროპული ქარტიის (შემდგომში “ქარტია” თშ ო. 122) დამატებით ოქმზე ხელმომწერი ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოები,

ითვალისწინებენ რა, რომ ევროპის საბჭოს მიზანია მის წევრებს შორის უფრო დიდი ერთანობის მიღწევა იმ იდეალებისა და პრინციპების დაცვის მიზნით, რომლებიც მათი საერთო მემკვიდრეობაა;

ითვალისწინებენ რა, რომ მოქალაქეთა უფლება, მონაწილეობა მიიღონ სახელმწიფო საქმეების წარმართვაში ერთ-ერთი დემოკრატიული პრინციპი, რომელიც საერთოა ევროპის საბჭოს ყველა წევრი სახელმწიფოსათვის;

ითვალისწინებენ რა, რომ წევრ სახელმწიფოთა განვითარების პროცესში გამოიკვეთა ადგილობრივი თვითმმართველობის პრინციპის განსაკუთრებული მნიშვნელობა;

ითვალისწინებენ რა, რომ მნიშვნელოვანია ქარტიას დაემატოს დებულებები, რომლებიც ადგილობრივ მმართველობაში მონაწილეობის უფლებას უზრუნველყოფენ;

მხედველობაში იღებენ რა, 2008 წლის 27 ნოემბერს ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის მიერ მიღებულ კონვენციას საჯარო დოკუმენტებზე

ხელმისაწვდომობის შესახებ;

ასევე მხედველობაში იღებენ რა, ევროპის საბჭოს სახელმწიფოებისა და მთავრობების მეთაურთა მესამე სამიტზე მიღებულ დექლარაციასა და სამოქმედო გეგმას (ვარშავა, 16-17 მაისი, 2005);

შეთანხმდნენ შემდეგზე:

მუხლი 1: ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს საქმიანობაში მონაწილეობის უფლება

1. წევრი სახელმწიფოები მათი იურისდიქციის ფარგლებში ყველასთვის უზრუნველყოფები ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს საქმიანობაში მონაწილეობის უფლებას.
2. ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს საქმიანობაში მონაწილეობის უფლება გულისხმობს პირის უფლებას, განსაზღვროს ან ზეგავლენა მოახდინოს ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების უფლებამოსილებებისა და ვალდებულებების განხორციელებაზე.
3. კანონი უზრუნველყოფს წინამდებარე უფლებით სარგებლობისთვის საჭირო ღონისძიებებს. შესაძლოა, კანონი სხვადასხვა გარემოების ან პირთა ჯგუფისათვის განსხვავებულ ღონისძიებებს უზრუნველყოფდეს, რომლებიც არასამართლიანად დისკრიმინაციული არ იქნება რომელიმე პირის ან პირთა ჯგუფის მიმართ. სახელმობრ, კანონი, შესაძლოა, უზრუნველყოფდეს

ლონისძიებებს, განსაზღვრულს მხოლოდ ამომრჩევლებისთვის, მხარეთა საკონსტიტუციო და/ან საერთაშორისო ვალდებულებების შესაბამისად.

4.1 თითოეულმა მხარემ კანონით უნდა აღიაროს მათი მოქალაქეების უფლება, მონაწილეობა მიიღონ, როგორც ამომრჩევლებმა ან კანდიდატებმა, იმ ტერიტორიული ერთეულის ადგილობრივი მმართველობის საბჭოს ან ასამბლეის წევრთა არჩევნებში, რომელშიც ისინი ცხოვრობენ.

4.2 მხარემ კანონით ანალოგიური უფლება უნდა მიანიჭოს სხვა პირებს, მონაწილეობა მიიღონ არჩევნებში, თუ იგი ამას ადგენს კონსტიტუციური წესრიგის შესაბამისად ან მხარის საერთაშორისო სამართლებრივი ვალდებულებების თანახმად.

5.1 ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს საქმიანობაში მონაწილეობის უფლებით სარგებლობაზე დაწესებულ ნებისმიერ ფორმალობას, პირობას ან შეზღუდვას უნდა ითვალისწინებდეს კანონი და იგი უნდა შეესაბამებოდეს მხარის საერთაშორისო სამართლებრივ ვალდებულებებს.

5.2 კანონი უნდა აწესებდეს ისეთ ფორმალობებს, პირობებს ან შეზღუდვებს, რომლებიც საჭიროა, რათა პირის მიერ მონაწილეობის უფლებით სარგებლობამ საფრთხე არ შეუქმნას ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების უფლებამოსილებებისა და ვალდებულებების გამოყენების ეთიკურ ერთიანობასა

და გამჭვირვალობას.

5.3 ნებისმიერი სხვა ფორმალობის, პირობის ან შეზღუდვის დაწესება საჭირო უნდა იყოს ეფექტური პოლიტიკური დემოკრატიის ფუნქციონირებისთვის, დემოკრატიულ საზოგადოებაში საზოგადოებრივი უსაფრთხოების შენარჩუნების ან მხარის მიერ საერთაშორისო სამართლებრივი ვალდებულებების შესასრულებლად.

მუხლი 2 – დონისძიებების დანერგვა მონაწილეობის უფლებისთვის

1. მხარეები ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს საქმიანობაში პირის მონაწილეობის უფლების ეფექტური მიმართავენ.
2. მონაწილეობის უფლებით სარგებლობის ეფექტური მიმართავენ, საჭირო ზემოქსენებული ღონისძიებები მოიცავს:

i. ადგილობრივი ორგანოებისთვის უფლებამოსილების მინიჭებას წინამდებარე ოქმში ჩამოყალიბებული მონაწილეობის უფლება აამოქმედონ, განავითარონ და ხელი შეუწყონ მის გამოყენებას;

ii. შემდეგის უზრუნველყოფას:

ა) პროცედურების დაწესება, რომლებიც

ადამიანებს საკონსულტაციო პროცესში,
ადგილობრივ რეფერენდუმებსა და
პეტიციებში ჩართავს, ასევე როცა
ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო
დიდ გეოგრაფიულ არეალს მოიცავს და ბევრი
მაცხოვრებელი ყავს, ისეთი ღონისძიებების
მიღება, რომლებიც ადამიანების მათოვის
ახლო დონეებზე ჩართავს უზრუნველყოფს;

ბ) ადგილობრივი ორგანოების
ოფიციალურ დოკუმენტაციაზე
ხელმისაწვდომობისათვის საჭირო
პროცედურების დაწესება, მხარის
საკონსტიტუციო წესრიგისა და
საერთაშორისო სამართლებრივი
ვალდებულებების შესაბამისად;

გ) იმ კატეგორიის ადამიანთა საჭიროებების
დასაკმაყოფილებლად საჭირო ღონისძიებების
მიღება, რომლებსაც ადგილობრივი
თვითმმართველობის ორგანოს საქმიანობაში
მონაწილეობის მისაღებად წინაღობები
წვდებათ;

დ) ადგილობრივი ორგანოებისა და
ადგილობრივი საჯარო სამსახურების
საქმიანობასთან დაკავშირებულ საჩივრებსა
და წინადაღებებზე პასუხის გასაცემად და
მათ მოსაგვარებლად საჭირო მექანიზმებისა
და პროცედურების დაწესება;

- iii. წინამდებარე ოქმით გათვალისწინებული ადგილობრივი თვითმმართველობის საქმიანობაში მონაწილეობის უფლებით სარგებლობისა და დაცვისთვის საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენების ხელშეწყობას.
3. პროცედურები, ღონისძიებები და მექამიზმები, შესაძლოა, განსხვავდებოდეს სხვადასხვა კატეგორიის ადგილობრივი ორგანოებიებისთვის, მათი სიდიდისა და უფლებამოსილებების გათვალისწინებით.
4. ადგილობრივი თვითმმართველობის საქმიანობაში მონაწილეობის უფლების ეფექტიანობისთვის გასატარებელ ღონისძიებებთან დაკავშირებით დაგეგმვისა და გადაწყვეტილებათა მიღების პროცესში, რამდენადაც შესაძლებელია, მაქსიმალურად უნდა წარმოებდეს კონსულტაციები ადგილობრივ ორგანოებთან, დროულად და სათანადო ფორმით.

მუხლი 3 – ორგანოები, რომლებსაც გულისხმობს წინამდებარე ოქმი

წინამდებარე ოქმი ვრცელდება მხარეთა ტერიტორიებზე არსებულ ყველა კატეგორიის ადგილობრივი თვითმართველობის ორგანოებზე. თუმცა, თითოეულ სახელმწიფოს შეუძლია, სარატიფიკაციო, მიღების ან დამტკიცების სიგელის შესანახად ჩაბარების დროს, განსაზღვროს ადგილობრივი ან რეგიონალური ორგანოების კატეგორიები, რომელთა მიმართაც

წინამდებარე ოქმის დებულებები გავრცელდება ან რომელთა მიმართაც არ სურს რომ ოქმის დებულებები გავრცელდეს. მას ასევე შეუძლია ოქმის ფარგლები გაავრცელოს ადგილობრივი და რეგიონალური ორგანოების დამატებით კატეგორიებზე, რის შესახებაც უნდა აცნობოს ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანს.

მუხლი 4 – ტერიტორიული დათქმა

1. ნებისმიერ სახელმწიფოს, ხელმოწერის ან მისი სარატიფიკაციო, მიღების ან დამტკიცების სიგელის შესანახად ჩაბარების დროს, შეუძლია განსაზღვროს ის ტერიტორია ან ტერიტორიები, რომელთა მიმართაც მოხდება ამ ოქმის გამოყენება.
2. ნებისმიერ სახელმწიფოს მოგვიანებით ნებისმიერ დროს, ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის სახელზე გაკეთებული დეკლარაციის საშუალებით შეუძლია გაავრცელოს ამ ოქმის გამოყენება დეკლარაციაში მითითებულ ნებისმიერ სხვა ტერიტორიაზე. ამგვარი ტერიტორიის მიმართ, ოქმი ძალაში შედის იმ თვის პირველ დღეს, რომელიც მოსდევს სამთვიანი ვადის ამოწურვას გენერალური მდივნის მიერ დეკლარაციის მიღების თარიღიდან.

3. წინა ორი პუნქტის შესაბამისად გაკეთებული ნებისმიერი დეკლარაცია, მასში მითითებული ნებისმიერი ტერიტორიის მიმართ შეიძლება უკან იქნას გამოთხოვილი გენერალური მდივნისათვის შეტყობინების გაგზავნის საშუალებით. უკან გამოთხოვა

ძალაში შედის იმ თვის პირველ დღეს, რომელიც მოსდევს ექვსთვიანი ვადის ამოწურვას გენერალური მდივნის მიერ შეტყობინების მიღების თარიღიდან.

მუხლი 5 – ხელმოწერა და ძალაში შესვლა

1. ეს ოქმიღიაა ხელმოსაწერად ქარტიაზე ხელმომწერი ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოებისათვის. იგი ექვემდებარება რატიფიკაციას, მიღებას ან დამტკიცებას. ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოს უფლება აქვს უარი თქვას წინამდებარე ოქმის რატიფიკაციაზე, მიღებასა და დამტკიცებაზე, თუ იმავდროულად ან წინასწარ არ მოუხდენია ქარტის რატიფიკაცია, მიღება ან დამტკიცება. სარატიფიკაციო, მიღების ან დამტკიცების სიგელები შესანახად ბარდება ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანს.

2. ეს ოქმი ძალაში შედის იმ თვის პირველ დღეს, რომელიც მოსდევს სამთვიანი ვადის ამოწურვას თარიღიდან, როდესაც ევროპის საბჭოს რვა წევრი სახელმწიფო წინა პუნქტის დებულებების შესაბამისად განაცხადებს თავის თანხმობას იყოს ვალდებული ოქმით.

3. ნებისმიერი სხვა წევრი სახელმწიფოს მიმართ, რომელიც შემდგომში განაცხადებს თავის თანხმობას იყოს ვალდებული ოქმით, იგი ძალაში შედის იმ თვის პირველ დღეს, რომელიც მოსდევს სამთვიანი ვადის ამოწურვას სარატიფიკაციო, მიღების ან დამტკიცების სიგელის შესანახად ჩაბარების თარიღიდან.

მუხლი 6 – დენონსაცია

1. ნებისმიერ მხარეს შეუძლია მოახდინოს ამ ოქმის დენონსაცია ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნისთვის შეტყობინების გაგზავნის გზით.
2. ამგვარი დენონსაცია ძალაში შედის იმ თვის პირველ დღეს, რომელიც მოსდევს ექვსთვიანი ვადის ამოწურვას გენერალური მდივნის მიერ შეტყობინების მიღების თარიღიდან.

მუხლი 7 – შეტყობინებები

ევროპის საბჭოს გენერალური მდივანი აცნობებს ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოებს:

- ა) ხელმოწერის შესახებ;
- ბ) ნებისმიერი სარატიფიკაციო, მიღების ან დამტკიცების სიგელის შესანახად ჩაბარების შესახებ;
- გ) ამ ოქმის მე-5 მუხლის შესაბამისად ძალაში შესვლის შესახებ;
- დ) მე-3 მუხლის დებულებების გამოყენებით ნებისმიერი შეტყობინების მიღების შესახებ;
- ე) ამ ოქმთან დაკავშირებით ნებისმიერი სხვა აქტის, შეტყობინების ან კომუნიკაციის შესახებ.

ამის დასტურად, ქვემოთ ხელმომწერებმა, რომლებიც სათანადოდ იყვნენ რწმუნებულნი, ხელი მოაწერეს

წინამდებარე ოქმს.

შესრულებულია უტრეხტში, 2009 წლის 16 ნოემბერს, ინგლისურ და ფრანგულ ენებზე; ორივე ტექსტი არის თანაბრად აუთენტური, შედგენილი თითო ეგზემპლარად, რომელიც ინახება ევროპის საბჭოს არქივებში. ევროპის საბჭოს გენერალური მდივანი გადასცემს დამოწმებულ ასლებს ევროპის საბჭოს თითოეულ წევრ სახელმწიფოს.

ევროპული ქარტია ადგილობრივი
თვითმმართველობის შესახებ
და განმარტებითი ანგარიში

და განმარტებითი ანგარიში

I. ევროპული ქარტია ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ შეიქმნა ევროპის საბჭოს სამთავრობო კომიტეტის მიერ, რეგიონულ და მუნიციპალურ საკითხებზე არსებული მმართველი კომიტეტის ფარგლებში, ევროპის ადგილობრივი და რეგიონული ორგანოების მოქმედი კონფერენციის მიერ მიწოდებული ტექსტის საფუძველზე. ქარტია ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოების მიერ ხელმოსაწერად დაიდო კონვენციის ფორმით 1985 წლის 15 ოქტომბერს.

II. წინამდებარე გამოცემაშია განმარტებითი ანგარიში, რომელიც მომზადდა კომიტეტის განხილვების საფუძველზე და გადაეგზავნა ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტს. ეს ანგარიში არ არის დოკუმენტი, რომელიც ახდენს ქარტიის ტექსტის სავალდებულო ინტერპრეტაციას, თუმცა, მისი საშუალებით იოლდება ქარტიის დებულებების გაგება.

განმარტებითი ანგარიში

ა. ქარტიას საწყისები

ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ ევროპული ქარტია რიგი ინიციატივების და ევროპის საბჭოში მოღარეობის მრავალწლიანი პროცესის კულტინაციაა.

ევროპაში ადგილობრივი ავტონომიის დაცვა და გაძლიერება დოკუმენტის მიღების გზით, რომელიც აყალიბებს ევროპის ყველა დემოკრატიული სახელმწიფოს მიერ აღიარებულ პრინციპებს, ადგილობრივი სამთავრობო წრეებისთვის დიდი ხნის ამბიციას წარმოადგენს. მეტიც, ადრეულ ეტაპზე აღიარეს, რომ ამგვარი ტექსტი მიზნად უნდა ისახავდეს მათი შემოერთების უზრუნველყოფას, რომელთა ქმედებების გამოც იწყება, პირველ რიგში, მსჯელობა ადგილობრივი ავტონომიების დასაცავად, ანუ მთავრობები.

ევროპის საბჭო, როგორც ადამიანის უფლებათა მეურვე და დემოკრატიული მთავრობების პრინციპების თანამოაზრე, თვალსაჩინო ადგილი იყო ამგვარ დოკუმენტზე სამუშაოდ და მისაღებად. განსაკუთრებით იმიტომ, რომ ჯერ კიდევ 1957 წელს, ევროპის საბჭომ ადგილობრივი ორგანოების მნიშვნელობა აღიარა ევროპის მასშტაბით მათვის წარმომადგენლობითი ორგანოს შექმნით, რომელიც მას შემდეგ ევროპის ადგილობრივი და რეგიონული ორგანოების მუდმივმოქმედ კონფერენციად

ჩამოყალიბდა .

სწორედ ამ ევროპის ადგილობრივი და რეგიონული ორგანოების მუდმივმოქმედმა კონფერენციამ, თავისი რეზოლუციით 64 (1968), წარმოადგინა ადგილობრივი ავტონომიის შესახებ პრინციპების დეკლარაციის ტექსტი და ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტს მისი დამტკიცებისაკენ მოუწოდა. ამ ინიციატივას მხარი დაუჭირა საკონსულტაციო ასამბლეამ, რომელმაც რეკომენდაციით 615 (1970) მინისტრთა კომიტეტ¹ წარუდგინა ზემოხსენებულ ტექსტზე დაფუძნებული და ორივე ორგანოს მიერ მომზადებული ახალი ტექსტი. თუმცა, შემოთავაზებული დეკლარაცია ძალიან ზოგადი იყო და მყარი ნაბიჯების გადადგმის შესაძლებლობას არ იძლეოდა.

1981 წელს ევროპის ადგილობრივი და რეგიონული ორგანოების კონფერენციის ახალი ინიციატივა უფრო მოქნილ მიღომას დაეფუძნა. თუმცა, მხედველობაში მიიღეს მოსაზრება, რომ უბრალო არასავალდებულო ხასიათის მქონე პრინციპების დეკლარაცია ადგილობრივი ავტონომიის მნიშვნელობას და მის წინაშე არსებულ საფრთხეებს ხაზს ვერ გაუსვამდა. ამიტომ მთავრობებს ეთნოგრაფიულ ხასიათის

1. 1993 წლიდან ევროპის ადგილობრივი და რეგიონული ორგანოების მოქმედი კონფერენცია გარდაიქმნა ევროპის ადგილობრივი და რეგიონული ორგანოების კონგრესად, რითაც ხაზი გაესვა მის პოლიტიკურ მნიშვნელობას

პრინციპებზე მიერთება. ადგილობრივ საკონსტიტუციო შეთანხმებებსა და ადმინისტრაციულ ტრადიციებს შორის სხვაობების გასათვალისწინებლად საჭირო მოქნილობა უნდა მიღწეულიყო არა ახალი დოკუმენტის მოთხოვნების გადამეტებული დანაწევრებით, არამედ მთავრობებისთვის არჩევანის უფლების მინიჭებით, რათა თვითონ გადაეწყვიტათ თუ რომელ დებულებებს მიიჩნევდნენ მათთვის სავალდებულოდ.

ამ მიღვომის ლოგიკური შედეგი იყო მინისტრთა კომიტეტისათვის ევროპის ადგილობრივი და რეგიონული ორგანოების კონფერენციის 126 (1981) რეზოლუციით ადგოლიბრივი თვითმმართველობის შესახებ ევროპული ქარტიის სამუშაო ტექსტის გადაცემა, რომელიც უნდა მიღებულიყო ევროპული კონვენციის ფორმით.

მინისტრთა კომიტეტმა გადაწყვიტა ადგილობრივი და რეგიონული ორგანოების კონფერენციის წინადაღებები გადაეცა რეგიონულ და მუნიციპალურ საკითხებზე არსებული მმართველი კომიტეტისათვის, ადგილობრივ მმართველობაზე პასუხისმგებელი ევროპის ქვეყნების მინისტრების მე-5 კონფერენციაზე მისი განხილვის მიზნით (ლუგანო, 5-7 ოქტომბერი, 1982). ლუგანოში დამსწრე მინისტრებმა, თავიანთ დასკვნაში

“აღნიშნეს, რომ ქარტიის ტექსტი ადგილობრივი ავტონომიის პრინციპების განსაზღვრისთვის მნიშვნელოვან ნაბიჯს წარმოადგენდა. ამავე დროს

დასკვნაში ზაზი გაესვა რამდენიმე მინისტრის დათქმას ქარტიის სავალდებულო კონვენციის ფორმით მიღების საჭიროებისა და ქარტიის შინაარსის რამდენიმე ასპექტის შესახებ;

მიმართეს ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტს ზედამხედველობა გაეწია რეგიონულ და მუნიციპალურ საკითხებზე არსებული მმართველი კომიტეტისათვის, ევროპის ადგილობრივი და რეგიონული ორგანოების კონფერენციასთან თანამშრომლობით, რათა ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ ევროპული ქარტიის სამუშაო ტექსტში შეტანილიყო ყველა საჭირო ცვლილება მის ფორმასა და შინაარსთან დაკავშირებით, კონფერენციაზე გამოთქმული კომენტარების თანახმად. ეს შესაძლებელს გახდიდა შემდეგ კონფერენციაზე საბოლოო ტექსტის განხილვას.....”

მინისტრთა კომიტეტმა ზემოხსენებული გადასცა რეგიონულ და მუნიციპალურ საკითხებზე არსებულ მმართველ კომიტეტს, რომელმაც გულდასმით განახლა ქარტიის ტექსტი. ლუგანოს კონფერენციის დასკვნების თანახმად, განხილვაში მონაწილეობდნენ ევროპის ადგილობრივი და რეგიონული ორგანოების კონფერენციის წარმომადგენლებიც.

რეგიონულ და მუნიციპალურ საკითხებზე არსებული მმართველი კომიტეტის მიერ განახლებული ქარტიის ტექსტი საბოლოოდ გადაეცა ადგილობრივ მმართველობაზე პასუხისმგებელი ევროპის ქვეყნების

მინისტრების მე-6 კონფერენციას, რომელიც გაიმართა რომში 1984 წლის 6-8 ნოემბერს. ტექსტის შესწავლის შემდეგ, მინისტრები ერთხმად შეთანხმდნენ მასში მოყვანილ პრინციპებზე. რაც შეეხება ქარტიის სამართლებრივ ფორმას, მინისტრთა უმრავლესობამ კონვენციის ფორმით მის მიღებას დაუჭირა მხარი.

საკონსულტაციო ასამბლეისა და რომის მინისტრთა კონფერენციის მოსაზრებათა გათვალისწინებით, მინისტრთა საბჭომ 1985 წლის ივნისში კონვენციის ფორმით მიღო ევროპული ქარტია ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ. აღიარებულ იქნა რა ფაქტი, რომ ქარტიის მიღების ინიციატორი იყო ევროპის ადგილობრივი და ოეგიონული ორგანოების მუდმივმოქმედი კონფერენცია, გადაწყდა, რომ კონვენცია გაეხსნათ ხელმოსაწერად 1985 წლის 15 ოქტომბერს ევროპის ადგილობრივი და ოეგიონული ორგანოების მოქმედი კონფერენციის მე-20 პლენარული სხდომის აღსანიშნავად.

B. ზოგადი შენიშვნები

ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ ევროპული ქარტიის მიზანია, შეავსოს ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების უფლებების განსაზღვრისა და დაცვისთვის საერთო ევროპული სტანდარტების არარსებობით გამოწვეული ხარვეზი. ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანო ყველაზე ახლოსაა მოქალაქესთან და ეს ქარტია მოქალაქეს აძლევს

შესაძლებლობას, აქტიური მონაწილეობა მიღლოს იმ გადაწყვეტილებების მიღებაში, რომლებიც ზეგავლენას ახდენენ მის ყოველდღიურ გარემოზე.

ქარტია ავალდებულებს მხარეებს, გამოიყენონ საბაზისო წესები, რომლებიც უზრუნველყოფს ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების პოლიტიკურ, ადმინისტრაციულ და ფინანსურ დამოუკიდებლობას. იგი, ამგვარად, არის ევროპის მასშტაბით მხარეთა პოლიტიკური ნების დემონსტრაცია, მათი ტერიტორიული ადმინისტრაციის ყველა ერთეულზე გაავრცელონ ევროპის საბჭოს მიერ მისი დაარსების დღიდან დაცული პრინციპები. ევროპის საბჭო კი ვალდებულია ევროპის დემოკრატიული სინდისი და ადამიანის უფლებათა დაცვა მისი ყველაზე ფართო გაგებით შეინარჩუნოს. მართლაც, ქარტია მტკიცებაა იმისა, რომ ადგილობრივი ორგანოებისთვის მინიჭებული თვითმმართველობის ხარისხი უნდა ჩაითვალოს ჰერმარიტი დემოკრატიის ქვაკუთხედად.

ქარტია სამი ნაწილისაგან შედგება. პირველი ნაწილი მოიცავს არსებით დებულებებს, რომლებიც ადგენენ ადგილობრივი თვითმმართველობის პრინციპებს. იგი აკონკრეტებს ადგილობრივი თვითმმართველობისთვის საკონსტიტუციო და სამართლებრივი ბაზისის არსებობის საჭიროებას, განსაზღვრავს ზოგადად კონცეფციას და ადგენს პრინციპებს, რომლებიც აწესრიგებენ ადგილობრივი ორგანოების უფლებამოსილების ფარგლებსა და ბუნებას. შემდგომი

მუხლები უკავშირდება ადგილობრივი ორგანოების საზღვრების დაცვას, იმის უზრუნველყოფას, რომ ისინი სარგებლობდნენ ავტონომიით ადმინისტრაციულ ერთეულებთან მიმართებაში და ხელი მიუწვდებოდეთ კვალიფიციურ მუშახელზე, ასევე ადგილობრივი საარჩევნო ოფისის შესაქმნელად საჭირო პირობების განსაზღვრას. ორი მთავარი მუხლი მიზნად ისახავს ადგილობრივი ორგანოების საქმიანობაზე ადმინისტრაციული ზედამხედველობის შეზღუდვას და იმის უზრუნველყოფას, რომ მათ განკარგულებაში არსებული ფინანსური რესურსები საკმარისი იყოს ავტონომიის ბაზისის შესანარჩუნებლად. ამ ნაწილის დარჩენილი დებულებები ეხება ადგილობრივი ორგანოების უფლებას, ითანამშრომლონ და შექმნან ასოციაციები და ადგილობრივი თვითმმართველობის დაცვას სასამართლოსადმი მიმართვის უფლების უზრუნველყოფით.

მეორე ნაწილი მოიცავს გარდამავალ დებულებებს, რომლებიც უკავშირდება მხარეთა მიერ ნაკისრ ვალდებულებათა ფარგლებს. ქარტია, ითვალისწინებს რა დასახულ მიზანს, უზრუნველყოს რეალური ბალანსი არსებითი პრინციპების დაცვასა და სახვადასხვა წევრ სახელმწიფოთა სამართლებრივი და ინსტიტუციონალური მახასიათებლების მხედველობაში მისაღებად საჭირო მოქნილობას შორის, მხარეებს ნებას რთავს ქარტიის ზოგიერთი დებულება განაცალკევონ იმ დებულებებისგან,

რომელთაც სავალდებულოდ თვლიან. ამგვარად, იგი კომპრომისია, რადგან ერთი მხრივ, აცნობიერებს ფაქტს, რომ ადგილობრივი თვითმმართველობა ზეგავლენას ახდენს თვით სახელმწიფოს სტრუქტურასა და ორგანიზაციულ მოწყობაზე, რაც მთავრობის ძირითად წუხილს წარმოადგენს და, მეორე მხრივ, მიზანს, დაიცვას ძირითადი პრინციპების საბაზისო მინიმუმი, რომელსაც პატივს უნდა სცემდეს ადგილობრივი მმართველობის ნებისმიერი დემოკრატიული სისტემა. უფრო მეტიც, მხარეთა ვალდებულებები თანდათან გაიზრდება, შესაბამისი დაბრკოლებების აღმოფხვრის პარალელურად.

პოტენციურად, ქარტიაში გათვალისწინებული ადგილობრივი თვითმმართველობის პრინციპები თითოეული წევრი სახელმწიფოს ყველა დონის ან კატეგორიის ადგილობრივ ორგანოს ეხება, ასევე მოიცავს, მუტატის მუტანდის, ტერიტორიულ ორგანოებს რეგიონულ დონეზე. თუმცა, გამონაკლისი საქმეების შემთხვევაში, მხარეებს უფლება აქვთ ზოგიერთი გატეგორია ქარტიის ფარგლებს გარეთ მოიაზრონ.

ქარტია არ აწესებს მისი დებულებების გამოყენებაზე კონტროლის ინსტიტუციონალურ სისტემას, მხარეთათვის იმის მოთხოვნის გარდა, რომ წარმოადგინონ ყველა საჭირო ინფორმაცია ქარტიასთან შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით გადადგმული ნებისმიერი საკანონდებლო ან სხვა სახის ღონისძიებების შესახებ. განიხილებოდა

ევროპული სოციალური ქარტიით შექმნილი ანალოგის, ზედამხედველობის საერთაშორისო სისტემის შექმნა. თუმცა, შესაძლებელი გახდა როული საზედამხედველო მექანიზმის შექმნაზე უარი თქმა, რადგან ევროპის საბჭოს სტრუქტურაში ევროპის ადგილობრივი და რეგიონული ორგანოების მოქმედი კონფერენციის არსებობა, პირდაპირი კავშირით მინისტრთა კომიტეტთან, უზრუნველყოფდა მხარეთა მიერ ქარტიის მოთხოვნებთან შესაბამისობაზე ადეკვატურ პოლიტიკურ კონტროლს.

ტექსტის ბოლო ნაწილი მოიცავს დასკვნით დებილებებს, ევროპის საბჭოს ეგიდით შექმნილი სხვა კონვენციების მსგავსად.

ევროპული ქარტია ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ პირველი მრავალმხრივი სამართლებრივი დოკუმენტია, რომელიც განსაზღვრავს და იცავს ადგილობრივი ავტონომიის პრინციპებს. ადგილობრივი ავტონომია კი დემოკრატიის ქაკუთხედია და ევროპის საბჭოს ამოცანაა მისი დაცვა და განვითარება. იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ ქარტია მნიშვნელოვან წვლილს შეიტანს საერთო ევროპული ღირებულებების დაცვასა და დახვეწაში.

C. კომენტარი ქარტიის დებულებებზე

პრეამბულა

პრეამბულა იძლევა შესაძლებლობას, დადგინდეს ძირითადი ღირებულებები, რომლებიც ხაზს უსვამენ

ქარტიის მნიშვნელობას. კერძოდ, ესენია:

- დემოკრატიის, ეფექტურიანი ადმინისტრირებისა და ძალაუფლების დეცენტრალიზაციაში ადგილობრივი თვითმმართველობის მნიშვნელოვანი წვლილი;
- ევროპის შექმნაში ადგილობრივი ორგანოების მნიშვნელოვანი როლი;
- ადგილობრივი ორგანოების საჭიროება დემოკრატიულად იყვნენ მოწყობილნი და სარგებლობდნენ ფართო ავტონომიით.

მუხლი 1

1-ლ მუხლში გამოხატულია მხარეთა მიერ ნაკისრი ზოგადი ვალდებულება, დაიცვან ქარტიის 1-ლ ნაწილში (მუხლები 2-11) დადგენილი ადგილობრივი თვითმმართველობის პრინციპები, მე-12 მუხლით განსაზღვრულ ფარგლებში.

მუხლი 2

ამ მუხლის თანახმად, თვითმმართველობის პრინციპი უნდა განისაზღვროს კანონით.

პრინციპის მნიშვნელობიდან გამომდინარე, სასურველია იგი გათვალისწინებული იყოს სახელმწიფოს მოწყობასთან დაკავშირებულ ფუნდამენტურ დოკუმენტში, როგორიცაა კონსტიტუცია. თუმცა,

აღიარებულ იქნა, რომ ქვეყნებში, რომლებშიც კონსტიტუციაში ცვლილებების შეტანის პროცედურა მოითხოვს კანონმდებელთა აბსოლუტური უმრავლესობის ან რეფერენდუმის გზით მთლიანი მოსახლეობის თანხმობას, შესაძლოა სახელმწიფომ ვერ შეძლოს ვალდებულების აღება ადგილობრივი თვითმმართველობის პრინციპი გაითვალისწინოს კონსტიტუციაში. ასევე აღიარებულ იქნა, რომ სახელმწიფოები, რომელთაც აქვთ არა დაწერილი კონსტიტუცია, არამედ კონსტიტუცია, რომელიც იძებნება სხვადასხვა დოკუმენტებსა და წყაროებში, შესაძლოა წააწყდნენ სხვადასხვა სახის სირთულეებს ან საერთოდ ვერ შეძლონ ასეთი ვალდებულების აღება.

ასევე გასათვალისწინებელია ის ფაქტი, რომ ფედერალურ სახელმწიფოებში ადგილობრივი თვითმმართველობა, შესაძლოა, რეგულირდებოდეს ფედერაციის და არა ცენტრალური ფედერალური სახელმწიფოს მიერ. წინამდებარე ქარტია არ ეხება ფედერალურ სახელმწიფოსა და ფედერაციებს შორის უფლებამოსილებებისა და ვალდებულებების დანაწილებას.

მუხლი 3

ეს მუხლი მოიცავს ადგილობრივი თვითმმართველობის არსებით მახასიათებლებს, ქარტის მიზნებიდან გამომდინარე.

1-ლი პუნქტი

ცნება “შესაძლებლობა” გულისხმობს იდეას, რომ სამართლებრივ უფლებას, დაარეგულიროს და მართოს განსაზღვრული საზოგადოებრივი საქმეები, თან უნდა ახლდეს ამის ეფექტიანად გაკეთების შესაძლებლობა. ფრაზის “კანონის ფარგლებში” გამოყენება აღიარებს ფაქტს, რომ ეს უფლება და შესაძლებლობა უფრო დეტალურად უნდა განისაზღვროს კანონმდებლობით.

ცნება “მათი პასუხისმგებლობის ფარგლებში” ხაზს უსვამს ფაქტს, რომ ადგილობრივი ორგანოები არ შემოიფარგლებიან უმაღლესი ორგანოების დავალებათა შესრულებით.

შეუძლებელია იმის ზედმიწევნით განსაზღვრა, თუ რომელი საქმეების რეგულირებისა და მართვის უფლება აქვთ ადგილობრივ ორგანოებს. გამოთქმები “ადგილობრივი საქმეები” ან “თავიანთი საქმეები” მათი ბუნდოვანებისა და განსამარტად სირთულის გამო დაწუნებულ იქნა. წევრ სახელმწიფოთა ტრადიციები იმასთან დაკავშირებით, თუ რა ტიპის საქმეები მოიაზრება ადგილობრივ ორგანოთა განხილვის სფეროდ, ძალზედ განსხვავდება ერთმანეთისაგან. სინამდვილეში, საქმეთა დიდი ნაწილი როგორც ადგილობრივი, ასევე ეროვნული მნიშვნელობისაა და მათზე პასუხისმგებლობის საკითხი განსხვავებულია

ქვეყნებისა და დროის მიხედვით. შესაძლოა პასუხისმგებლობა გადანაწილდეს ხელისუფლების სხვადასხვა დონეებს შორისაც. ადგილობრივ ორგანოთა უფლებამოსილების შემოფარგვლა მხოლოდ იმ საქმეებით, რომელთაც უფრო ფართო მნიშვნელობა არა აქვთ, მათი ფუნქციების შემცირების რისკს ქმნის. მეორე მხრივ, დაშვებულია, სახელმწიფოებმა გარკვეული ფუნქციები, როგორიცაა ეროვნული თავდაცვა, ცენტრალურ ხელისუფლებას მიანიჭონ. ქარტიის მიზანია, ადგილობრივ ორგანოებს გააჩნდეთ პასუხისმგებლობის ფართო სპექტრი, რომელთა განხორციელება შესაძლებელი იქნება ცენტრალურ დონეზეც. ამ პასუხისმგებლობების განსაზღვრას ეთმობა მე-4 მუხლი.

მე-2 პუნქტი

თვითმმართველობის უფლებები გამოიყენება დემოკრატიულად შექმნილი ორგანოების მიერ. ეს პრინციპი ევროპის საბჭოს მიერ ხელისუფლების დემოკრატიული ფორმებისთვის მინიჭებულ მნიშვნელობას შეესაბამება.

ეს უფლება, როგორც წესი, გულისხმობს წარმომადგენლობით ასამბლეას, მასზე დაქვემდებარებული აღმასრულებელი ორგანოთი ან მის გარეშე, მაგრამ ასევე იძლევა პირდაპირი დემოკრატიის შესაძლებლობას, წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში.

მუხლი 4

როგორც მე-3 მუხლის კომენტარებში აღინიშნა, შეუძლებელია და მცდელობაც კი უშედეგო, შეიქმნას უფლებამოსილებათა და პასუხისმგებლობების ამომწურავი ჩამონათვალი, რომელიც უნდა მიენიჭოთ ადგილობრივ ორგანოებს ევროპაში. თუმცა, ამ მუხლში ჩამოყალიბებულია ზოგადი პრინციპები, რომლებზეც უნდა დაეფუძნოს ადგილობრივი ორგანოების პასუხისმგებლობები და მათი უფლებამოსილებების ბუნება.

1-ლი პუნქტი

ადგილობრივი თვითმმართველობის სინამდვილისთვის არსებითი მნიშვნელობა აქვს ადგილობრივი ორგანოების პასუხისმგებლობის ბუნებას. შესაბამისად, ეს შედის როგორც სიცხადის, ასევე სამართლებრივი ჰემბარიტების ინტერესებში, რომ არსებითი პასუხისმგებლობები ადგილობრივ ორგანოებს დაეკისროთ არა ად ჰოც საფუძელზე, არამედ ისინი საფუძვლიანად განისაზღვროს კანონმდებლობით. როგორც წესი, პასუხისმგებლობები განისაზღვრება კონსტიტუციით ან საპარლამენტო აქტით. თუმცა, მიუხედავად ამ პუნქტში გამოყენებული ტერმინისა “სამართლებრივი აქტი”, აღიარებულია, რომ ზოგიერთ ქვეყანაში ეფუძნება უზრუნველსაყოფად სასურველია პარლამენტის მიერ კონკრეტული პასუხისმგებლობების დაკისრება, განსაკუთრებით იმ

დეტალებსა და საკითხებთან დაკავშირებით, რომელთა იმპლემენტაციაც საჭიროა ევროპული გაერთიანების დირექტივების თანახმად, იმ პირობით, რომ პარლამენტი იტოვებს დელეგირებული უფლებების გამოყენებაზე ზედამხედველობის აღეკვატურ შესაძლებლობას. უფრო მეტიც, გამონაკლისი გამოიყენება ევროპული გაერთიანების წევრ სახელმწიფოთა შემთხვევებში, რამდენადაც გაერთიანების რეგულაციები (რომლებიც პირდაპირ გამოიყენება რომის ხელშეკრულების 189-ე მუხლის თანახმად) შესაძლოა ადგენდნენ ადმინისტრაციის მოცემულ დონეზე კონკრეტული ლონისძიების გამოყენებას.

მე-2 პუნქტი

კანონმდებლობით გარკვეული საფეხურის ორგანოებისთვის პასუხისმგებლობის განსაზღვრის გარდა, შეიძლება დღის წესრიგში დადგეს საზოგადოებრივი ორგანოების მიერ მოქმედების სხვა საჭიროებები ან შესაძლებლობები. როცა აღნიშნულ ქმედებებს ადგილობრივი მნიშვნელობა აქვთ და ზედებიან ზოგადი კომპეტენციის ფარგლებში და წევრ სახელმწიფოთა უმრავლესობა ამ ზოგადი კომპეტენციით სარგებლობს, საკუთარი უფლებამოსილების ფარგლებში მოქმედი ადგილობრივი ორგანოს, როგორც პოლიტიკური ერთეულის, კონცეფციისთვის მნიშვნელოვანია ხელი შეუწყოს საკუთარი მოსახლეობის ზოგად კეთილდღეობას, რათა

მათ ჰქონდეთ უფლება თავიანთი პოზიცია გამოხატონ ზემოაღნიშნულ საკითხებთან მიმართებაში. თუმცა, ამგვარ შემთხვევებში მათი ქმედების ზოგადი წესები უნდა განისაზღვროს კანონით. თუმცა, ზოგიერთ წევრ სახელმწიფოში, ადგილობრივი ორგანოები კანონიერ უფლებამოსილებას უნდა ფლობდნენ თავიანთი ქმედებებისთვის. ადგილობრივ ორგანოებს კონკრეტული პასუხისმგებლობების მიღმა ფართო დისკრეცია ენიჭებათ ისეთ სისტემაში, რომლის არსებობაც ეფუძნება მე-4 მუხლის მე-2 პუნქტს.

მე-3 პუნქტი

ეს პუნქტი აყალიბებს ზოგად პრინციპს, რომ საზოგადოებრივი პასუხისმგებლობები დეცენტრალიზებულად უნდა სრულდებოდეს. ეს პრინციპი რამდენჯერმე დადგინდა ევროპის საბჭოს კონტექსტში, სახელდობრ, 1977 წელს ადგილობრივ მმართველობაზე პასუხისმგებელი ევროპელი მინისტრების ლისაბონის კონფერენციის დასკვნით დებულებებში. ეს გულისხმობს შემდეგს: როცა დავალების სიდიდე ან ბუნება მისი მოგვარების უფრო დიდ ტერიტორიულ მასშტაბებს არ მოითხოვს ან ამ დავალების შესრულების ეფექტიანობასა და ეკონომიკურობასთან დაკავშირებით ურთიერთსაწინააღმდეგო მოსაზრებები არ არსებობს, იგი, როგორც წესი, გვარდება ხელისუფლების ყველაზე ადგილობრივ დონეზე.

თუმცა, ეს დათქმა არ არის მოთხოვნა, სისტემატურად მოხდეს ფუნქციების დეცენტრალიზაცია იმ ადგილობრივ ერთეულებზე, რომლებსაც, მათი ბუნებისა და ზომის გამო, შეუძლიათ მხოლოდ გარკვეული დავალებების შესრულება.

მე-4 პუნქტი

წინამდებარე პუნქტი ეხება პასუხისმგებლობათა გადაფარვის პრობლემას. უფლებამოსილება, როგორც წესი, უნდა იყოს სრული და ექსკლუზიური, სიცხადის ინტერესებიდან გამომდინარე და პასუხისმგებლობაზე თავის არიდების პროგრესული ტენდენციის თავიდან ასაცილებლად. თუმცა, ზოგიერთ სფეროებში სავალდებულოა სხვადასხვა დონის ორგანოთა მიერ თანმხვედრი ღონისძიებების განხორციელება და მნიშვნელოვანია, რომ ამგვარ საქმეებში ცენტრალური ან რეგიონული ორგანიზის მიერ ჩარევა ნათლად განსაზღვრული საკანონმდებლო დებულებების საფუძველზე ხორციელდებოდეს.

მე-5 პუნქტი

ადგილობრივ ორგანოთა ადმინისტრაციული სტრუქტურა და მათ მიერ ადგილობრივი პირობების კარგად ცოდნა, გარკვეული ფუნქციების შესასრულებლად მათ ყველაზე ადეკვატურ ერთეულად ხდის. ამ ფუნქციების შესრულებაზე ერთპიროვნული პასუხისმგებლობა შესაბამის ადგილობრივ ორგანოს

ეკისრება. თუმცა, მნიშვნელოვანია, რომ ადგილობრივი დონის დამოუკიდებელი ორგანო, შეძლებისდაგვარად, უფლებამოსილი იყოს დელეგირებული უფლებამოსილების შესრულებისას მხედველობაში მიიღოს ადგილობრივი გარემოებები, რათა ამგვარმა დელეგირებამ გადამეტებული გავლენა არ მოახდინოს მისი განხილვის სფეროებზე. თუმცა, აღიარებულია, რომ კონკრეტული ფუნქციების შემთხვევაში, როგორიცაა, მაგალითად, საიდენტიფიკაციო დოკუმენტების საკითხი, საყოველთაო დებულებების საჭიროება გამორიცხავს ადგილობრივ ორგანოთა მონაწილეობის შესაძლებლობას.

მე-6 პუნქტი

1-5 პუნქტებისგან განსხვავებით, რომლებიც ეხება ადგილობრივ ორგანოთა კომპეტენციაში მყოფ საკითხებს, მე-6 პუნქტი აწესრიგებს, როგორც ამგვარ ორგანოთა კომპეტენციაში მყოფ, ასევე ამ კომპეტენციის მიღმა დარჩენილ საკითხებს, როცა ეს უკანასკნელი ადგილობრივ ორგანოებზე განსაკუთრებულ გავლენას ახდენს. ტექსტით განსაზღვრულია, რომ კონსულტაციები უნდა წარმოებდეს იმ ფორმით და ვადით, რომ ადგილობრივ ორგანოებს რეალური შესაძლებლობა გააჩნდეთ ზემოქმედების მოსახდენად. თუმცა, გამონაკლის შემთხვევებში, განსაკუთრებით სასწრაფო საქმეებზე, კონსულტაციის მოთხოვნა შესაძლოა გაუქმდეს. ამგვარი კონსულტაციები

უნდა წარმოებდეს პირდაპირ შესაბამის ორგანოსა თუ ორგანოებთან ან, როცა საკითხი რამდენიმე ორგანოს ეხება, მათ წარმომადგენლობით ორგანოსთან.

მუხლი 5

ადგილობრივი ორგანოსა და მოქალაქეებისათვის, რომლებსაც ეს ორგანო ემსახურება, ცალსახად განსაკუთრებული მნიშვნელობისაა ამ ორგანოს საზღვრების შეცვლის წინადადებები, რომლებსაც უკიდურეს შემთხვევებში სხვა ორგანოებთან გაერთიანება მოჰყვება ხოლმე. მიუხედავად იმისა, რომ ბევრ სახელმწიფოში არარეალურია ადგილობრივი მოსახლეობისთვის უფლებამოსილების მინიჭება ვეტო დაადონ ამგვარ ცვლილებებს, მათთან პირდაპირ ან არაპირდაპირ წინასწარი კონსულტაციების გავლა აუცილებელია. რეფერენციუმი ამგვარი კონსულტაციებისთვის საჭირო ყველაზე შესაფერის პროცედურას წარმოადგენს, მაგრამ ბევრ სახელმწიფოში რეფერენციუმის ჩასატარებლად საჭირო საკანონმდებლო დებულება არ არსებობს. როცა საკანონმდებლო დებულებები რეფერენციუმის სავალდებულობას არ უზრუნველყოფს, სახელმწიფომ უნდა გამოიყენოს კონსულტაციის სხვა ფორმა.

მუხლი 6

1-ლი პუნქტი

ეს პუნქტი ეხება არა ადგილობრივი ორგანოს და მისი საბჭოს ზოგად სტრუქტურას, არამედ ფორმას, როგორც

ხდება ადმინისტრაციული სერვისების ორგანიზება. ცენტრალური ან რეგიონული კანონმდებლობით შესაძლოა განისაზღვროს ამ სერვისების ორგანიზების ზოგიერთი ზოგადი პრინციპი, თუმცა ადგილობრივი ორგანოები უფლებამოსილი უნდა იყვნენ უბრძანონ თავიანთ ადმინისტრაციულ სტრუქტურებს მხედველობაში მიიღონ ადგილობრივი გარემოებები და ადმინისტრაციული ეფექტურობა. დასაშვებია ცენტრალური ან რეგიონული კანონმდებლობით ლიმიტირებული კონკრეტული მოთხოვნების დაწესება, მაგალითად, კონკრეტული კომიტეტების დაარსების ან კონკრეტული ადმინისტრაციული პოზიციის შექმნის შესახებ, მაგრამ ამას არ უნდა ჰქონდეს ხშირი ხასიათი, რაც მას გარდაქმნის მკაცრ ორგანიზაციულ სტრუქტურად.

მე-2 მუნქტი

საჭირო მენეჯერული სტრუქტურის გარდა, ადგილობრივი ორგანოს კომპეტენტურობისა და ეფექტურობისთვის აუცილებელია, იგი უფლებამოსილი იყოს დაიქირავოს და შეინარჩუნოს ადგილობრივი ორგანოს პასუხისმგებლობებთან შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე თანამშრომლები. ეს დიდწილად დამოკიდებულია ადგილობრივი ორგანოს შესაძლებლობაზე, შესთავაზოს პირებს საკმარისად მიმზიდველი სამუშაო პირობები.

მუხლი 7

ამ მუხლის მიზანია, უზრუნველყოს, რომ არჩეულ წარმომადგენლებს თავიანთი ფუნქციების შესრულებაში ხელი არ შეეშლოთ მესამე მხარის ქმედებით და ზოგიერთი კატეგორიის აღამინებისთვის მატერიალური საფუძვლები ხელისშემშლელი არ გახდეს თანამდებობის დასაკავებლად. მატერიალური საფუძვლები მოიცავს ფუნქციების შესრულებისას გაწეული დანახარჯების ფინანსურ კომპენსაციას და, შესაბამის შემთხვევებში, კომპენსაციას სახსრების დაკარგვისას, განსაკუთრებით კი, აღმასრულებელი პასუხისმგებლობებით სრულ განაკვეთზე არჩეული მრჩევლების შემთხვევაში, ანაზღაურებისა და სათანადო სოციალური კეთილდღეობის დაცვას. ამ მუხლის შთაგონებით, გონივრული იქნება გაჩნდეს დებულება, რომელიც სრულ განაკვეთზე მომუშავე პირებს, მათი სამსახურეობრივი ვადის ამოწურვის შემდეგ ჩვეულებრივ სამუშაო ცხოვრებაში ჩართავს.

მუ-3 პუნქტი

ეს პუნქტი გულისხმობს, რომ ადგილობრივი არჩევითი თანამდებობის დასაკავებლად დისკვალიფიკაცია ობიექტურ სამართლებრივ კრიტერიუმებზე დაყრდნობით უნდა მოხდეს და არა ად ჰოც გადაწყვეტილებით. როგორც წესი, შეუთავსებლობის საკითხი განსაზღვრულია შესაბამისი საკანონმდებლო აქტით. თუმცა, ზოგიერთ შემთხვევაში მკაცრად

იოღვევა წერილობითი საკანონმდებლო პრინციპი, რომელიც სათანადო გარანტიებს უზრუნველყოფს.

მუხლი 8

ეს მუხლი ეხება ხელისუფლების სხვა დონეების მიერ ადგილობრივი ორგანოების საქმიანობაზე ადმინისტრაციულ ზედამხედველობას. ეს მუხლი არ გულისხმობს პირებისთვის უფლებამოსილების მინიჭებას ადგილობრივი ორგანოების წინააღმდეგ სასამართლოში შეიტანონ სარჩელი, არც ომბუდსმენთან ან საგამოძიებო როლის მქონე სხვა ოფიციალურ ორგანოსთან შეხვედრებსა და აქტივობებს. მუხლის დებულებები ზედამხედველობას ფილოსოფიურად აღწერს, რაც, როგორც წესი, ასოცირდება ცონტრ ლეს დე ტუტელლე-თან, რომელიც ბევრ ქვეყანაში დიდი ხნის ტრადიციაა. ამგვარად, დებულებები ეხება იმგვარ პრაქტიკას, როგორიცაა ქმედებისთვის წინასწარი თანხმობის აუცილებლობა ან აქტიური ქმედებისთვის დასტური, ადგილობრივი გადაწყვეტილებების გაუქმების უფლებამოსილება, საბუღალტრო კონტროლი და სხვა.

1-ლი პუნქტი

წინამდებარე პუნქტის თანახმად, ადმინისტრაციულ ზედამხედველობას შესაბამისი სამართლებრივი აქტი უნდა ითვალისწინებდეს და ამგვარად, აზედამხედველო პროცედურის ად პოც გამოყენება დაუშვებელია.

მე-2 პუნქტი

ადმინისტრაციული ზედამხედველობა, ძირითადად, შემოიფარგლება ადგილობრივი ორგანოს ქმედების კანონიერების და არა მისი მიზნობრიობის შეფასებით. ამ წესიდან ერთი კონკრეტული, მაგრამ არა ერთადერთი გამონაკლისი კეთდება დელეგირებული უფლებამოსილების შემთხვევაში, როცა უფლებამოსილების გადამცემ ორგანოს სურვილი უჩნდება, ზედამხედველობა გაუწიოს დავალების შესრულების პროცესს. თუმცა, ზემოხსენებული არ უნდა ზღუდდავდეს ადგილობრივ ორგანოს, გამოიყენოს მე-4 მუხლის მე-5 პუნქტით უზრუნველყოფილი გარკვეული დისკრეცია.

მე-3 პუნქტი

ეს პუნქტი შთაგონებას იღებს “პროპორციულობის” პრინციპიდან, რადგან მაკონტროლებელი ორგანო, ზედამხედველობის პრეროგატივის გამოყენებისას, ვალდებულია გამოიყენოს მეთოდი, რომელიც ყველაზე ნაკლებად ხელყოფს ადგილობრივ ავტონომიას, თუმცა, ამავე დროს, მიაღწიოს დასახულ მიზანს.

ზედამხედველობისა და კონტროლის არასათანადო გამოყენების სასამართლო წესით გადასინჯვას ეხება მე-11 მუხლი და ამიტომ არსებითი მნიშვნელობა არ მიერიჭა კონკრეტულ სიტუაციებში ჩარევის ფორმასა და პირობებზე დეტალური დებულებების გათვალისწინებას.

მუხლი 9

სამართლებრივი ორგანო, რომელიც ქმნის კონკრეტულ ფუნქციებს, უმნიშვნელო ხდება, თუ ადგილობრივ ორგანოებს ამ ფუნქციების განსახორციელებლად საჭირო ფინანსური რესურსები არ გააჩნიათ.

1-ლი პუნქტი

ეს პუნქტი მიზნად ისახავს უზრუნველყოს, რომ ადგილობრივმა ორგანოებმა დამოუკიდებლად განსაზღვრონ ფინანსური პრიორიტეტები.

მე-2 პუნქტი

ამ პუნქტით განხილული პრინციპი ადგენს, რომ ადგილობრივი ორგანოს ფინანსური სახსრები თანაზომიერი იყოს მის უფლებამოვალეობებთან. თანაზომიერება განსაკუთრებული მოთხოვნაა იმ ფუნქციებთან მიმართებაში, რომლებიც ადგილობრივ ორგანოებს დაკისრებული აქვთ სხვა ორგანოს მიერ.

მე-3 პუნქტი

არჩეული ადგილობრივი წარმომადგენლების არსებითი მოვალეობაა, გააკეთონ პოლიტიკური არჩევანი მიწოდებულ სერვისებსა და ადგილობრივი გადასახადის გადამხდელების ან მომხმარებლების დანახარჯებს შორის წონასწორობის შეფასებისას. აღიარებულია, რომ ცენტრალური ან რეგიონული საკანონმდებლო აქტებით შესაძლებელია ადგილობრივი ორგანოების

დაბეგვრასთან დაკავშირებულ უფლებამოსილებაზე ზოგადი შეზღუდვების დაწესება; თუმცა, ამან ხელი არ უნდა შეუშალოს ადგილობრივი ორგანოს ანგარიშვალდებულების ეფექტიან ფუნქციონირებას.

მე-4 პუნქტი

ადგილობრივი ორგანოს ფინანსების ზოგიერთი წყარო ან მოსაკრებელი, მათი ბუნებიდან ან პრაქტიკული მიზეზებიდან გამომდინარე, ვერ უძლებს ინფლაციას ან სხვა ეკონომიკურ ფაქტორებს. ამგვარ წყაროებზე ან მოსაკრებლებზე ზედმეტად დაყრდნობა ადგილობრივ ორგანოებს როგორ სიტუაციაში ჩააგდებს, რადგან სერვისების მიწოდების ხარჯები პირდაპირ კავშირშია ეკონომიკური ფაქტორების ცვლილებებთან. თუმცა, აღიარებულია, რომ შემოსავლების ცველაზე დინამიურ შემთხვევაშიც კი, შესაძლებელია არ არსებობდეს ავტომატური ბმული დანახარჯებსა და შემოსულ რესურსებს შორის.

მე-6 პუნქტი

როცა რესურსების გადანაწილება ხდება კანონმდებლობით განსაზღვრული კრიტერიუმების მიხედვით, შესაბამისი საკანონმდებლო აქტის მომზადების პროცესში უნდა ჩართონ ადგილობრივი ორგანოებიც. ამით დაცული იქნება წინამდებარე პუნქტის დებულებები.

მე-7 პუნქტი

ადგილობრივი ორგანოს მოქმედების თავისუფლების თვალსაზრისით, უმჯობესია ზოგადი ან თუნდაც სექტორზე ორიენტირებული გრანტების მიღება, ვიდრე კონკრეტულ პროექტებზე გათვლილი გრანტები. არარეალური იქნება იმის მოლოდინი, რომ კონკრეტულ პროექტებზე გათვლილ ყველა გრანტს ჩაანაცვლებს ზოგადი გრანტები, განსაკუთრებით კი, მსხვილი კაპიტალდაბანდებები, მაგრამ ამგვარი გრანტების აქტიურად გამოყენება ძალიან შეზღუდავს ადგილობრივი ორგანოს თავისუფლებას დისკრეცია გამოიყენოს სადანახარჯო პრიორიტეტების განსაზღვრისას. თუმცა, გრანტებით მიღებული შემოსავლები განსხვავდება ქვეყნების მიხედვით, კონკრეტული პროექტებზე გათვლილი გრანტების სიმრავლე ზოგად გრანტებთან შედარებით შეიძლება გონივრულადაც ჩაითვალოს, იმის გათვალისწინებით, რომ გრანტი, როგორც ასეთი, საერთო შემოსავლების შედარებით უმნიშვნელო წილს წარმოადგენს.

მე-9 მუხლის მე-7 პუნქტის მეორე წინადადება მიზნად ისახავს უზრუნველყოს, რომ კონკრეტული მიზნით მიღებულმა გრანტმა არ შეარყიოს ადგილობრივი ორგანოს თავისუფლება დისკრეცია გამოიყენოს თავისი კომპეტენციის სფეროებში.

მე-8 პუნქტი

ადგილობრივი ორგანოებისთვის მნიშვნელოვანია, ხელი მიუწვდებოდეთ კაპიტალდაბანდებებისთვის საჭირო

საფინანსო სესხებზე. თუმცა, ამგვარი დაფინანსების შესაძლო წყარო სრულად დამოკიდებულია თითოეული სახელმწიფოს საფონდო ბირჟის სტრუქტურაზე; ამ წყაროებზე ხელმისაწვდომობის პროცედურები და პირობები განისაზღვრება კანონით.

მუხლი 10

1-ლი პუნქტი

წინამდებარე პუნქტი ეხება ადგილობრივ ორგანოებს შორის არსებით საწყისებზე თანამშრომლობას, ერთობლივი პროექტებით მეტი ეფექტიანობის მისაღწევად ან ისეთი საქმიანობის განსახორციელებლად, რაც ერთი კონკრეტული ორგანოს შესაძლებლობებს აღემატება. ამგვარმა თანამშრომლობამ შეიძლება მიიღოს კონსორციუმის ან ორგანოთა ფედერაციის ფორმა, თუმცა ამგვარი ერთეულის შექმნა უნდა რეგულირდებოდეს კანონმდებლობით.

მე-2 პუნქტი

მე-2 პუნქტი ეხება ასოციაციებს, რომელთა მიზანი უფრო ზოგადია, ვიდრე 1-ლი პუნქტით გათვალისწინებული გაერთიანებების ფუნქციური დატვირთვა და რომელიც, როგორც წესი, წარმოადგენს ყველა ტიპის, მათ შორის რეგიონულ ან ეროვნულ საფუძველზე შექმნილ, ადგილობრივ ორგანოს. თუმცა, ამ ტიპის ასოციაციაში გაერთიანების უფლება არ გულისხმობს ცენტრალური ხელისუფლების მიერ ამა თუ იმ ასოციაციის, როგორც

კანონიერი შუამავლის, აღიარებას. ევროპის საბჭოს ამ ტიპის ხელშექრულებებით, ნორმად ითვლება, რომ ეროვნულ დონეზე ასოციაციებში გაერთიანების უფლებას თან სდევდეს საერთაშორისო ასოციაციებში გაერთიანების უფლება. ამ უკანასკნელთა დიდი ნაწილი აქტიურია ევროპული მთლიანობის ხელშეწყობაში, რაც თანხვდება ევროპის საბჭოს წესდებაში ჩამოყალიბებულ მიზნებს. თუმცა, მე-10 მუხლის მე-2 პუნქტი წევრ სახელმწიფოებს ანიჭებს დისკრეციას, პრინციპის ამუშავებისას, თვითონვე შეარჩიონ საშუალებები, იქნება ეს საკანონმდებლო თუ სხვა.

მე-3 პუნქტი

ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოებს უფლება აქვთ, პირდაპირ ითანამშრომლონ სხვა ქვეყნების ანალოგიურ ორგანოებთან, თუმცა, ამგვარი თანამშრომლობით არ უნდა ირღვეოდეს შესაბამისი სახელმწიფოს შიდასამართლებრივი დებულებები და იგი უნდა ხვდებოდეს შესაბამის ორგანოთა უფლებამოსილებების ფარგლებში.

ამ შემთხვევაში განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ტერიტორიული გაერთიანებების ან ორგანოების საზღვებსმიღმა თანამშრობლობის შესახებ ევროპული ჩარჩო კონვენციის დებულებები (21 მაისი, 1980, თშ ა. 106), თუმცა, თანამშრომლობის ზოგიერთი ფორმა საზღვრებით არ შემოიფარგლება.

მუხლი 11

სასამართლო გადასინჯვის საშუალებაში იგულისხმება
ადგილობრივ ორგანოთა უფლება მიმართონ:

- a) სათანადოდ შექმნილ სასამართლოს, ან
- b) თანასწორ, დამოუკიდებელ, კანონის საფუძველზე
შექმნილ ორგანოს, რომელიც უფლებამოსილია
იმსჯელოს ქმედების, უმოქმედობის,
გადაწყვეტილების ან სხვა ადმინისტრაციული
აქტის კანონიერების საკითხზე და განმარტოს
თავისი დადგენილება.

ერთ-ერთი ქვეყნის გამოცდილებით, მიუხედავად
იმისა, რომ ადმინისტრაციულ საქმეზე სასამართლოს
დადგენილება გასაჩივრებას არ ექვემდებარება,
შესაძლებელია განსაკუთრებული საშუალების
გამოყენება სამართალწარმოების განახლების
მოთხოვნით. ეს სამართლებრივი საშუალება, რომელიც
გამოიყენება კანონის აშკარად არასწორად გამოყენებით
მიღებული გადაწყვეტილების მიმართ, შესაბამისობაშია
წინამდებარე მუხლის მოთხოვნებთან.

მუხლი 12

ქარტიის 1-ლ ნაწილში გათვალისწინებული
ადგილობრივი თვითმმართველობის პრინციპების
ფორმულირება უნდა აერთიანებდეს სამართლებრივი
სისტემების ფართო სპექტრს და ევროპის საბჭოს
წევრ სახელმწიფოთა ადგილობრივი მთავრობების

სტრუქტურებს. მიუხედავად ამისა, აღიარებულია, რომ ზოგიერთი მთავრობა მაინც აწყდება საკონსტიტუციო ან პრაქტიკულ დაბრკოლებებს ქარტიის გარკვეულ დებულებებზე მიერთებისას.

მაშასადამე, ეს მუხლი ამტკიცებს სისტემის, თავდაპირველად ევროპის სოციალური ქარტიის მიერ დადგენილ, “სავალდებულო ბირთვს”, უზრუნველყოფს რა, რომ ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ ევროპული ქარტიის მონაწილე მხარეები ვალდებული არიან მიუერთდნენ ქარტიის 1-ლი ნაწილით გათვალისწინებული ოცდაათი პუნქტიდან ოცს მაინც, თოთხმეტი ძირითადი პრინციპიდან ათის ჩათვლით. თუმცა, რადგან ქარტიის ერთადერთ მიზნად რჩება მისი ყველა დებულების დაცვა, მხარეებმა ეს უნდა ზრუნველყონ როგორც კი ამის შესაძლებლობა მიეცემათ.

მუხლი 13

ქარტიის 1-ლ ნაწილში ჩამოყალიბებული მოთხოვნები ეხება თითოეული წევრ სახელმწიფოს ყველა დონის ან კატეგორიის ადგილობრივ ორგანოს. პოტენციურად იგი ვრცელდება რეგიონულ ორგანოებზეც, სადაც იგი არსებობს. თუმცა, ზოგიერთი რეგიონი (განსაკუთრებით ფედერაციის წევრი სახელმწიფოების), სპეციალური სამართლებრივი ფორმის ან კონსტიტუციური სტატუსის გამოვერ დაეჭვემდებარება იგივე მოთხოვნებს, როგორსაც ადგილობრივი ორგანოები. უფრო მეტიც, ერთ ან ორ წევრ სახელმწიფოში არსებობს ისეთი

კატეგორიის ადგილობრივი ორგანო, რომელიც მცირე ზომის გამო, უმნიშვნელო ან საკონსულტაციო ფუნქციებს ასრულებს. მე-13 მუხლი, ითვალისწინებს რა ამგვარ გამონაკლისებს, მხარეებს უფლებას რთავს ზოგიერთი კატეგორიის ორგანო ქარტიის ფარგლებში არ მოიაზრონ.

მუხლი 14

ეს მუხლი მიზნად ისახავს ცალკეული მხარეების მიერ ქარტიის გამოყენებაზე მონიტორინგს, მათვის ვალდებულების დაწესებით შესაბამისი ინფორმაცია მიაწოდონ ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანს. ქარტიის მოთხოვნების შესრულების ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელი კონკრეტული ორგანოს არარსებობის შემთხვევაში, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია გენერალურ მდივანს ეცნობოს ნებისმიერი საკანონმდებლო ცვლილების ან სხვა ღონისძიების შესახებ, რომელიც არსებით გავლენას ახდენს ქარტიაში განსაზღვრულ ადგილობრივ ავტონომიაზე.

მუხლები 15-18

მე-15 – მე-18 მუხლებში გათვალისწინებული დასკვნითი დებულებები იგივეა, რაც ევროპის საბჭოს ფარგლებში დადებული სხვა კონვენციების და შეთანხმებების დასკვნითი დებულებები.

ევროპის საბჭო ადამიანის უფლებათა
წამყვანი ორგანიზაცია კონტინეტზე.
იგი შედგება 47 წევრი სახელმწიფოსაგან,
რომელთაგან 28 ევროკავშირის წევრიცაა.
ადგილობრივი და რეგიონული
ხელისუფლების ორგანოთა კონგრესი არის
ევროპის საბჭოს ინსტიტუცია, რომელიც
პასუხისმგებელია ადგილობრივი და
რეგიონული დემოკრატიის გაძლიერებაზე
მის 47 წევრ სახელმწიფოში. კონგრესი
შედგება ორი პალატისა - ადგილობრივი
ხელისუფლების ორგანოთა პალატა
და რეგიონების პალატა - და სამი
კომიტეტისაგან. იგი აერთიანებს 648
არჩეულ ოფიციალურ პირს, რომლებიც 200
000-ზე მეტი ადგილობრივ თუ რეგიონულ
ხელისუფლების ორგანოს წარმოადგენენ.

ევროპის საბჭო არის ადამიანის უფლებათა
მოწინავე ორგანიზაცია კონტინენტზე. იგი 47 წევრი
სახელმწიფოსაგან შედგება, რომელთაგან 28 ევროპის
კავშირის წევრიცაა. ევროპის საბჭოს ყველა წევრმა
სახელმწიფომ ხელი მოაწერა ადამიანის უფლებათა
ევროპულ კონვენციას – ხელშეკრულებას,
რომელიც გამიზნულია ადამიანის უფლებების,
დემოკრატიისა და კანონის უზენაესობის დასაცავად.
ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო